EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.10.10.
COM(2024) 474 final

ANNEX 5

MELLÉKLET

a következőhöz:

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról

V. melléklet: A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végső kedvezményezettjei

Ez a melléklet tovább pontosítja az RRF-rendelet szerinti végső kedvezményezett fogalmát, valamint az RRF-rendelet 25a. cikkében előírtak szerint az RRF keretében hozott intézkedések végrehajtásához a legnagyobb összegű finanszírozásban részesülő 100 végső kedvezményezettre vonatkozó adatok közzétételének hatókörét.

Ki az RRF szerinti végső kedvezményezett?

Fogalommeghatározás

A végső kedvezményezettek fogalmának meghatározása közvetlenül az RRF-rendelet 22. cikke (2) bekezdésének d) pontjából ered. E rendelkezéssel összhangban a végső kedvezményezett alatt az utolsó olyan, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből támogatott intézkedéshez finanszírozásban részesülő jogalany értendő, amely nem vállalkozó vagy alvállalkozó. Ezt meg kell különböztetni a kedvezményezettektől, amelyek az Eszköz keretében a tagállamok. Mivel az RRF-rendelet egyéb cikkei nem tartalmaznak eltérő fogalommeghatározást a végső kedvezményezettekre vonatkozóan, a rendelet 22. cikke (2) bekezdésének d) pontjában foglalt fogalommeghatározást szisztematikusan kell alkalmazni a rendelet egyéb rendelkezéseinek, különösen a 25a. cikkének értelmezésekor, összhangban a közös értelmezési elvekkel, valamint a rendelet egységes és következetes végrehajtásának biztosítása érdekében.

A fogalommeghatározás egyes kulcsfontosságú fogalmai részletesebb magyarázatot igényelnek:

- „*az utolsó jogalany*”: a végső kedvezményezett lehet természetes személy (pl. polgár) vagy jogi személy (pl. minisztérium, állami ügynökség, regionális vagy helyi hatóság, egyesület, karitatív szervezet vagy vállalkozás). A finanszírozás köztes kedvezményezettjei (pl. olyan minisztériumok vagy ügynökségek, amelyek nem ajánlatkérő szervek, hanem csak tovább osztják a pénzeszközöket) nem tekintendők az utolsó jogalanynak (további útmutatásért lásd még az alábbi szakaszt);
- „*finanszírozásban részesülő*”: ahhoz, hogy a szervezet végső kedvezményezettnek minősüljön, a tanácsi végrehajtási határozatban (CID) meghatározottak szerint az RRF-ből támogatott intézkedésben megjelölt célokra pénzátutalásban kellett részesülnie[1];

[1] Amennyiben a végső kedvezményezett (regionális/helyi) hatóság, előfordulhat, hogy a különböző hatóságok között nem mindig kerül sor pénzátutalásra. Ezért ilyen esetekben ez magában foglalhatja a költségvetési kifizetési előirányzatok elosztását is, azaz azokat az összegeket, amelyeket a költségvetésben a kifizetéseknek a költségvetési kötelezettségvállalásokkal összhangban történő végrehajtására bocsátanak rendelkezésre.

- „*a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből támogatott intézkedéshez*": a végső kedvezményezett a nemzeti költségvetésből finanszírozásban részesül egy, a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt intézkedés végrehajtása céljából;
- „*amely nem vállalkozó vagy alvállalkozó*": az RRF-rendelet 22. cikke (2) bekezdésének d) pontja a végső kedvezményezetteket a vállalkozóktól és alvállalkozóktól elkülönülő jogalanyokként említi[2].

Konkrétan a 100 legnagyobb végső kedvezményezett listáját illetően a 25a. cikk (2) bekezdésének c) pontja előírja, hogy a közzétett információk között kötelezően feltüntetendő „*az egyes kedvezményezettek által kapott összeg*". Ebben az összefüggésben a pénzeszközök lekötése és a végső kedvezményezettel szembeni jogi kötelezettségvállalás (pl. szerződés odaítélése) puszta aláírása nem elegendő annak megállapításához, hogy egy összeg beérkezett, mivel ennek a rendelkezésnek (és a legmagasabb összeget kapott végső kedvezményezettek helyes azonosításának) a teljesített kifizetéseken kell alapulnia[3].

Hatóságok

Intézkedésenként kell meghatározni, hogy ki a végső kedvezményezett, beleértve azt is, ha az utolsó jogalany, amely finanszírozásban részesül, hatóság (nem pedig egy vállalkozó vagy alvállalkozó). Az egyik példa arra, hogy egy hatóság végső kedvezményezettnek tekinthető, az állami kórház építése, ha a hatóság forrásokat kap és közvetlen építési szerződéseket ír alá vállalkozókkal további közvetítők bevonása nélkül.

Ezzel szemben, ha a hatóság egy másik jogalanyt bíz meg az intézkedés végrehajtásához szükséges szerződések aláírásával, vagyis nem ír alá közvetlen szerződéseket a vállalkozókkal, a finanszírozásban részesülő és a szerződéseket aláíró jogalanyt kell végső kedvezményezettnek tekinteni. Ez lehet a helyzet például akkor, ha a hatóság külön ügynökséget vesz igénybe egy intézkedés végrehajtására, amely megszervezi az ajánlati felhívást és aláírja a szerződést a szerződő féllel.

Az alapokat kezelő végrehajtó szervek (pl. a kkv-k közvetett finanszírozási programjait irányító vagy a más hatóságok felé irányuló fizetési forgalmat kezelő kormányzati ügynökségek) a fent kifejtett okok miatt általában nem minősülnek egy adott intézkedés végső kedvezményezettjének.

[2] Amennyiben az ajánlatkérő szerv közvetlenül ír alá szerződéseket a vállalkozókkal az RRF-intézkedés végrehajtása céljából, ez az ajánlatkérő szerv a végső kedvezményezett (lejjebb további példák láthatók az olyan esetekről, amikor az RRF-intézkedések végső kedvezményezettjei állami szervezetek). Előfordulhatnak olyan esetek is, amikor egy külön ügynökség vagy magánvállalkozás vállalkozókat vesz igénybe, amely esetben az ügynökséget vagy a magánvállalkozást kell a végső kedvezményezettnek tekinteni.

[3] Ez nem érinti az RRF-rendelet 22. cikke (2) bekezdése d) pontjának i–iii. alpontjában meghatározott azon kötelezettséget, hogy ellenőrzés és kontroll céljából adatokat kell gyűjteni a végső kedvezményezettekről, a vállalkozókról, az alvállalkozókról és a tényleges tulajdonosokról, és összehasonlítható információkat kell szolgáltatni a források felhasználásáról már a kötelezettségvállalási szakaszban (azaz a támogatási megállapodás vagy szerződés megkötésekor).

Vannak olyan esetek is, amikor egy hatóság kettős szerepet tölthet be: kezelheti az egyik intézkedés pénzeszközeit, és végső kedvezményezettje lehet egy másiknak. Fontos megjegyezni, hogy ebben az esetben a hatóság nem tekinthető az első intézkedés végső kedvezményezettjének, míg a másik intézkedés végső kedvezményezettjének kell tekinteni.

Bár annak meghatározását, hogy ki a végső kedvezményezett, mindig intézkedésenként kell meghatározni a fent vázolt fogalommeghatározás alapján, az alábbiakban néhány példát mutatunk be arra vonatkozóan, hogy a végső kedvezményezett mely hatóság. Az összes ilyen esetben a hatóság az utolsó jogalany, amely az RRF-ből támogatott intézkedéshez finanszírozásban részesül, és nem vállalkozó vagy alvállalkozó:

1. **Teljes mértékben közberuházásban, ahol egy közjogi szerv forrásokat kap az RRF-ből támogatott intézkedéshez, amely a közszféra javát szolgálja**. Például a görög Infrastrukturális és Közlekedési Minisztériumot jelölték ki a közép-görögországi autópálya építésének végső kedvezményezettjeként, míg az autópálya-projekt vállalkozói és alvállalkozói nem végső kedvezményezettek. Egy másik példában Németországban a különböző német szövetségi tartományok oktatási minisztériumai az RRF azon forrásainak végső kedvezményezettjei, amelyeket az egyes állami iskoláknak biztosított digitális eszközök megvásárlására használnak fel.
2. **Amennyiben egy közjogi szerv olyan RRF-ből támogatott intézkedéshez kap forrásokat, amely a magánszektornak és/vagy a polgároknak nyújtott szolgáltatásokat foglal magában.** Két lehetőség van:
   i. Az **állami szerv maga is nyújthatja a szolgáltatást**, mint például a ljubljanai biotechnikai oktatási központ esetében, amely vállalatok mentorainak nyújt képzéseket, vagy a hollandiai amszterdami és maastrichti orvosi központok esetében, amelyek támogatásban részesülnek, hogy e-egészségügyi szolgáltatásokat nyújtsanak a betegeknek otthonukban.
   ii. Az állami szerv **kiszervezheti a szolgáltatások nyújtását**, mint például a Román Digitalizációs Hatóság esetében, amely egy olyan programot finanszíroz, amely lehetővé teszi a kkv-k munkavállalóinak a munkáltatóik által benyújtott kérelmek alapján történő továbbképzéséhez/átképzéséhez való hozzáférést, és a képzéseket kiválasztott képzési cégek biztosítják (amelyekért közvetlenül a Román Digitalizációs Hatóság fizet). Ezek a képzési cégek vállalkozók, ezért nem tekinthetők végső kedvezményezettnek.

Az i. és ii. alpontban egyaránt a végső kedvezményezettek azok a közjogi szervek, amelyek az RRF-ből támogatott intézkedésekhez finanszírozásban részesülnek.

Holdingtársaságok

A több vállalatot tulajdonló/ellenőrző holdingtársaság esetében **eseti alapon** kell értékelni, hogy a vállalatcsoport az RRF-rendelet alkalmazásában egyetlen végső kedvezményezettnek minősül-e.

Ha a szerződést, támogatást vagy azzal egyenértékű eszközt a holdingtársaságnak ítélik oda, annak meghatározása, hogy ki a végső kedvezményezett, attól függ, hogy a szerződést, a támogatást vagy az azzal egyenértékű eszközt milyen alapon ítélték oda. Ha „csak" a holdingtársaságnak ítélték oda (azaz nem egy vagy több, a csoporthoz tartozó vállalatnak), a végső kedvezményezett csak a holdingtársaság. Ha a támogatást közvetlenül a csoporthoz tartozó vállalatoknak ítélnék oda, az összes érintett szervezet egyaránt végső kedvezményezettnek minősülne. Ha a támogatást a leányvállalatnak ítélték oda (azaz nem a holdingtársaságnak vagy a csoporthoz tartozó társaságoknak), akkor ez a leányvállalat a végső kedvezményezett.

A reformok és a nulla költségű intézkedések végső kedvezményezettjei

A „nulla költségű intézkedések" olyan intézkedések, amelyek esetében a tagállamok nem vették figyelembe a várható költségeket a helyreállítási és rezilienciaépítési terveikkel együtt benyújtott előzetes költségbecslésben[4]. Bár ez túlnyomórészt reformokra vonatkozik, a beruházások esetében is léteznek ilyen esetek.

Az RRF-rendelet nem tesz különbséget a várható költségeket tartalmazó intézkedések és a várható költségeket nem tartalmazó intézkedések között. E tekintetben az RRF-ből támogatott intézkedésekre alkalmazandó, a végső kedvezményezettekre vonatkozó adatok gyűjtésére és tárolására vonatkozó kötelezettségek attól függetlenül alkalmazandók, hogy az intézkedésnél voltak-e várható költségek. Az RRF-rendelet 22. cikkével összhangban az számít, hogy megvalósult-e a *„pénzeszközöknek az eszközből támogatott intézkedésekhez kapcsolódó felhasználása"*[5], ahol a „pénzeszközök" alatt a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben foglalt intézkedésekkel kapcsolatban kapott közfinanszírozást kell érteni, legyen szó akár nemzeti, akár uniós forrásokból származóakról (a fogalom nem korlátozódik az RRF-re), a 22. cikk (2) bekezdése d) pontjának iv. alpontjában előírtakkal összhangban.

- Amennyiben az állami forrásokat ilyen módon használják fel (függetlenül attól, hogy mi volt a várható költség), végső kedvezményezettnek kell tekinteni azokat a szervezeteket, amelyek az ilyen forrásokat utoljára kapják meg.

[4] Számos helyreállítási és rezilienciaépítési terv tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek esetében a tagállam nem terjesztett elő becsült költségeket – ezek az úgynevezett „nulla költségű intézkedések". Bár a nulla költségű intézkedések bevonása nem növeli a tagállam pénzügyi allokációját, az RRF-ből származó támogatás folyósítását az ezen intézkedések végrehajtásához kapcsolódó mérföldkövek és célok eléréséhez köti.

[5] Ez nem érinti az RRF-rendelet 9. cikkét, amely előírja, hogy *„a reformok és a beruházási projektek támogatásban részesülhetnek más uniós programokból és eszközökből, feltéve, hogy az ilyen támogatás nem ugyanazon költségeket fedezi"*. Ezért az esetleges kettős finanszírozást illetően, ha a tagállam a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében nem jelentett be költségeket – azaz nulla költségű intézkedésről van szó –, az ilyen intézkedés nem finanszírozható kettős finanszírozással.

- Amennyiben nem kerül sor a közpénzek ilyen felhasználására (függetlenül attól, hogy mi volt a várható költség), nincs végső kedvezményezett.

Bár az RRF-rendelet nem tesz különbséget a reformok és a beruházások között, a reformok esetében feltételezhető, hogy a nulla költségű reformok nem vonnak maguk után nemzeti kiadásokat. Ez a feltételezés megcáfolható, ha a tanácsi végrehajtási határozat egyértelműen rendelkezik a nemzeti kiadásokról (pl. egy tanulmányra irányuló beszerzés végzése).

A 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatok közzétételére irányuló jelentéstétel hatóköre

Az RRF-rendelet 25a. cikkével összhangban a tagállamoknak jelentést kell tenniük az RRF keretében a legnagyobb összegű finanszírozásban részesülő 100 végső kedvezményezettről. E célból figyelembe kell venni az RRF által támogatott bármely intézkedés (visszatérítendő vagy vissza nem térítendő támogatás révén támogatott) végrehajtásához az RRF élettartama alatt kapott összesített finanszírozást, azaz a tanácsi végrehajtási határozat szerinti releváns mérföldkő(k) vagy cél(ok) végrehajtásához szükséges valamennyi közfinanszírozást. A kapott finanszírozás összegét 2020. február 1-jétől az egyes végső kedvezményezettekre vonatkozó jelentéstétel időpontjáig kumulatív módon kell kiszámítani az RRF által támogatott valamennyi intézkedés tekintetében.

A tagállamoknak figyelembe kell venniük a helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben szereplő bármely intézkedést, amennyiben már sor került a végső kedvezményezettnek történő kifizetésre, függetlenül attól, hogy a tagállam már teljesítette-e a vonatkozó mérföldköveket és célokat, benyújtott-e kifizetési kérelmet, vagy kapott-e finanszírozást az eszköz keretében. Ennek az az oka, hogy a tagállamok utólag kapják meg a kifizetéseket, miután a Bizottság megállapította, hogy a releváns mérföldköveket és célokat kielégítően teljesítették (és függetlenül a felmerült kiadásoktól).

Szolgáltatandó adatok

Az RRF-rendelet 25a. cikke meghatározza, hogy mely adatokat kell közzétenni, nevezetesen a következőket:

a) jogi személy esetében a kedvezményezett teljes hivatalos neve és héaazonosító száma vagy adóazonosító száma – ha rendelkezésre áll –, vagy más, nemzeti szinten megállapított egyedi azonosítója;

b) természetes személy esetében a kedvezményezett vezeték- és utóneve;

c) az egyes kedvezményezettek által kapott összeg, valamint azon kapcsolódó intézkedések, amelyekhez a tagállam finanszírozást kapott az eszközből.

Emellett a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy az RRF-rendelet követelményein túlmenően nyújtsanak további információkat a helyreállítási és rezilienciaépítési tervükből finanszírozásban részesülő konkrét projektekről (pl. helyszín, a végrehajtás állása, kapott összeg), amelyeket azután az RRF honlapján elérhető, az RRF által támogatott projektek interaktív térképébe is beépítenek.

A tagállamok közzétehetnek egy, az RRF-rendeletben meghatározott minimum 100 kedvezményezettet meghaladó listát is.

Mikor kell jelentést tenni?

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló módosított rendelet nem határoz meg konkrét határidőt a tagállamok számára a (legalább) 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatok frissítésére. Ugyanakkor előírja a tagállamok számára, hogy évente kétszer frissítsék ezeket a közzétett adatokat. Mivel a Bizottságnak központosítania és közzé kell tennie az adatokat, felkérte a tagállamokat, hogy frissítsék a nemzeti portáljukon közzétett adatokat, és a féléves jelentéstétellel egyidejűleg, áprilisban és októberben osszák meg ezeket a frissített adatokat a Bizottsággal.

A 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatok közzétételével kapcsolatban a személyes adatokra vonatkozó szempontok

Az RRF-rendelet 25a. cikkének (4) bekezdésével összhangban, valamint az arányosság és a magánélet tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, amennyiben a végső kedvezményezett természetes személy, személyes adatok közzététele esetén az adatokat az érintett tagállamnak két évvel annak a pénzügyi évnek a végét követően törölnie kell, amelyben a finanszírozást kifizették a végső kedvezményezettnek. Ez a rendelkezés csak akkor alkalmazandó, ha személyes adatokat tesznek közzé, ami azt jelenti, hogy a végső kedvezményezett természetes személy. Ezenkívül a rendelkezés nem a közzététel napjától alkalmazandó, hanem „*két évvel azon pénzügyi év végét követően […], amelyben a végső kedvezményezett számára a finanszírozást [kifizették]*”. Ez azt írja elő, hogy az adatokat nem a *közzététel* után két évvel, hanem két évvel azon pénzügyi év végét követően kell törölni, amikor a kedvezményezett utoljára részesült RRF-finanszírozásban.

A tagállamoknak évente kétszer frissíteniük kell az adatokat, és dönthetnek úgy, hogy két év elteltével törlik a régi adatkészleteket (kivéve, ha ezek az adatkészletek személyes adatokat tartalmaznak, amely esetben ezeket az adatokat törölni kell, lásd az előző bekezdést). A Bizottság emlékeztet arra, hogy a költségvetési rendelet 132. cikkével összhangban, amint azt a finanszírozási megállapodás 11. cikke (1) bekezdésének d) pontja és adott esetben a hitelmegállapodás 20. cikke (1) bekezdésének d) pontja is említi, a nyilvántartásokat a fenti adatok nyilvános törlését követően is meg kell őrizni.

Mindazonáltal az ezen az alapon törölt információkat továbbra is figyelembe kell venni a kapott pénzeszközök konszolidált összegének kiszámításakor, amennyiben ugyanaz a természetes személy további finanszírozásban részesül.

Emellett az RRF-re az RRF-rendelet 25a. cikkének (3) bekezdésében előírt, az adatok közzététele alóli néhány kivétel alkalmazandó, hivatkozással a költségvetési rendelet 38. cikkének (3) bekezdésére. Ezek a következő esetekre vonatkoznak:

- A természetes személyeknek fizetett oktatási támogatások és a leginkább rászoruló természetes személyeknek, például a munkanélkülieknek és menekülteknek fizetett egyéb közvetlen támogatások (a költségvetési rendelet 191. cikke (4) bekezdésének b) pontja).
- A szakmai alkalmasság alapján kiválasztott szakértők részére odaítélt nagyon alacsony értékű szerződések (a költségvetési rendelet 237.cikkének (2) bekezdése), valamint azon nagyon alacsony értékű szerződések, amelyek összege nem éri el a 15 000 EUR-t (a költségvetési rendelet I. mellékletének 14.4. pontjában említett összeget).
- Pénzügyi eszközök révén nyújtott, 500 000 EUR-nál alacsonyabb összegű pénzügyi támogatások.
- Ha a közzététel veszélyeztetheti az érintett személyeknek és szervezeteknek az Európai Unió Alapjogi Chartája által védett jogait és szabadságait, vagy ha sértheti a címzettek üzleti érdekeit.

Az RRF-rendelet 25a. cikkének (3) bekezdésében és az adminisztratív gyakorlatot követve nem kell közzétenni a 15 000 EUR alatti összegek esetében közvetlen irányítás keretében nyújtott pénzügyi támogatás végső kedvezményezettjeire vonatkozó információkat (vö. a költségvetési rendelet szerinti jelentéstételi mentességgel a szakmai alkalmasságuk alapján kiválasztott szakértőknek odaítélt nagyon alacsony értékű szerződések (a költségvetési rendelet 237. cikkének (2) bekezdése), valamint a 15 000 EUR alatti nagyon alacsony értékű szerződések esetében").

Mindenesetre nem valószínű, hogy az ilyen alacsony értékek kedvezményezettjei felkerülnének a tagállamok által az RRF-rendelet alapján közzéteendő 100 legnagyobb végső kedvezményezett listájára.

A 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatok közzétételével kapcsolatban a bejelentendő összegekre vonatkozó szempontok

A 25a. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett, a végső címzett által kapott RRF-források összegét EUR-ban kell feltüntetni. A más pénznemben kapott összegeket az Európai Bizottság által alkalmazott, az adatszolgáltatás időpontja szerinti legutóbbi havi átváltási árfolyamon át kell váltani EUR-ra (Inforeuro: https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-

guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-inforeuro_hu), azaz az alkalmazandó átváltási árfolyamot az adatszolgáltatás időpontjához a lehető legközelebb kell kiválasztani.